

Jaarverslag 2012 – 2013

Opening tentoonstelling op woensdag 11 en donderdag 12 april 2012

De opening van de tentoonstelling Een kasteelheer en zijn land, Jan van Heek bosbouwer en natuurbeschermer, vond plaats op woensdag 11 en donderdag 12 april. De aanleiding van deze tentoonstelling was het feit dat Jan van Heek honderd jaar geleden het Huis Bergh kocht van Wilhelm Fürst van Hohenzollern.

Woensdag 11 april 2012

Deze bijeenkomst was georganiseerd speciaal voor de medewerkers van Huis Bergh. Tevens werden de prijzen van de fotowedstrijd "Montferland... Het landschap" uitgereikt. De organisatie van de fotowedstrijd was in handen van het Cultuurfonds Montferland. In de jury zaten o.a. de Jan Cees van Hasselt, Henk van Os (voorzitter) en Louise Fresco. Een aantal foto's zijn vergroot in frames geëxposeerd in de Plantage. Heel spijtig is dat de doeken keer op keer werden vernield en uiteindelijk verwijderd zijn. In de tentoonstelling in het kasteel zijn de foto's van de winnaars ingelijst te bekijken en alle foto's zijn op een scherm te zien. Na een welkom van de voorzitter en een inleiding op de tentoonstelling door Annemarie Vels Heijn reikte Henk van Os de prijzen uit aan de winnaars.

Donderdag 12 april 2012

Om 15.00 uur werden de gasten waaronder Z.H. Carl Friedrich Vorst van Hohenzollern en zijn broer Prins Albrecht van Hohenzollern door de voorzitter van Huis Bergh Jan Cees van Hasselt welkom geheten. Onder de gasten bevonden zich de Commissaris van de Koningin C.G.A. Cornielje en de burgemeester van de Gemeente Montferland mevrouw. C.C. Leppink-Schuitema. Ook waren aanwezig de heren Goderd en Arnold van Heek. De adviseur van de tentoonstelling mevrouw Prof. Dr. Ir. Louise O. Fresco hield een inleiding. Het eerste exemplaar van het boek: Het oude kasteel herleefde 1912-2012 werd aangeboden aan Z.H. Carl Friedrich van Hohenzollern en Arnold en Goderd van Heek. Na een toespraak van Goderd van Heek waarin hij o.a. de schrijver en samensteller van het boek Chris Ruikes dank zegde, werd de tentoonstelling geopend door Carl Friedrich van Hohenzollern. De feestelijke bijeenkomst werd opgeluisterd door Jachthoornblazers de Sonneurs en de Valouwe. 's Avond was er in de troonzaal een diner voor ca. 30 personen. Aan het diner zaten ook de directeur van natuurmonumenten J.J. de Graeff en de voorzitter van het Gelders Particulier Grondbezit Jhr. Ir. W.H.J. de Beaufort aan. Carl Friedrich van Hohenzollern stelde voor aan het Bestuur van Huis Bergh om elkaar om de twee jaar te ontmoeten. In 2013 wordt het Bestuur in Sigmaringen uitgenodigd. Aan de tentoonstelling zijn twee wandelingen en een fietstocht gekoppeld met QR codes.

Belegering 13 mei 2012

De belegering van Huis Bergh door de compagnie van Cranenburgh was dit keer 1 dag en werd door ca. 500 personen bezocht.

Noaberdag 19 mei 2012

Het tijdschrift Naober heeft uitgebreid aandacht geschonken aan onze jubileumtentoonstelling. Er werd een interview met Gerard Bruens van Natuurmonumenten en Diane Visser gehouden. De jaarlijkse Naoberdag werd op 19 mei in het kasteel gehouden. Er kwamen 100 personen die na een inleiding in de Habsburgerzaal de tentoonstelling bekeken en daarna gingen fietsen of wandelen.

Opening maquette tentoonstelling 25 mei 2012

In het kader van het jaar van de historische buitenplaatsen werd op 25 mei de maquette tentoonstelling "Het grootse verkleind" in kasteel De Keukenhof te Lisse geopend. De maquette van Huis Bergh werd ook uitgeleend. In juli reisde de tentoonstelling naar kasteel Geldrop te Brabant.

Ridderbijeenkomst 18 juni 2012

Op zaterdag 18 juni was er een ridderbijeenkomst. Er werd een wandeling door de Plantage gemaakt. Aansluitend was er i.v.m. de 's-Heerenbergse kermis de traditionele vendelhuide door het Antoniusgilde op de hoofdburcht. Er werd gevendeld voor de kerkelijke en wereldlijke autoriteiten en de ridders van Huis Bergh.

Pomp in de gracht

De pomp in de gracht, die essentieel is voor de waterhuishouding, is vervangen. De kosten bedroegen € 4.000,-. De pomp was aangetast door ijzer en mangaan en was daardoor onbruikbaar geworden.

Kastanjabomen op de hoofdburcht

Een van de kastanjabomen op de hoofdburcht (vanaf het bordes de linker) is aangetast door een Tonderzwam, waardoor de vitaliteit van de boom dit jaar een stuk minder is geworden. Het is van belang dat we hier de komende jaren goed naar kijken en dood hout op tijd verwijderen. Wellicht zou een boomchirurg een goed advies kunnen

Jan Herman van Heek eigenaar in 1912

Op dinsdag 9 juli 2012 was het 100 jaar geleden dat Jan Herman van Heek de nieuwe eigenaar werd van de bezittingen van de Vorst van Hohenzollern. Zelf schrijft hij in zijn dagboek na zijn tweede bezoek aan Huis Bergh: *Het verschil in indruk met den vorigen keer was bemeld. Allen waren verrukt en 's avonds in Ruurlo waren we in een buitengewone stemming bij elkaar. Het was geheel op zichzelf beschouwd een genotvolle dag.*

Veiligheidsmaatregelen

N.a.v. de inbraak bij de VVV in het Poortwachtershuisje eind juni waarbij voor € 20.000,- aan bonnen en wat kasgeld werd gestolen zijn er extra veiligheidsmaatregelen getroffen. Er is een slot op de tweede poort aangebracht en obstakels op de muur bij de eerste poort, zodat mensen niet meer over de muur naar de brug kunnen lopen. In het kasteel is een extra veiligheid ingebouwd voor het depot en de gastenvleugel.

Beëindiging contract met Free Hoving

Op 1 juli 2012 is het contract met Free Hoving als directeur van de Stichting Huis Bergh beëindigd. Hij blijft nog tot 1 september enkele zaken behartigen. De operationele leiding is in handen van Diane Visser, de voorzitter van Huis Bergh behartigt de zaken die op het buitengebied betrekking hebben en samen met de penningmeester de financiën. De rentmeesterstaken zijn overgenomen door het Schoutenhuis, in de persoon van Alexander Geene.

Brainstorm bestuur met Henk van Os

Op 23 augustus 2012 werd er gebrainstormd over het meerjarenplan. In 2013 is de laatste tentoonstelling waarin Annemarie Vels Heijn als gastconservator betrokken is bij Huis Bergh. Vanaf 2014 gaan we terug naar kleinere tentoonstellingen, zoals dat aanvankelijk ook werd geadviseerd door van Henk van Os. Voor 2014 is het thema: "een echtpaar herenigd". Huis Bergh heeft het portret van een Neurenbergse Patriciër en zijn echtgenote hangt in het Thyssen Bornemisza in Madrid. Het wordt een uitwisseling. Het portret uit Madrid komt eerst naar 's-Heerenberg en dan andersom. In 2015 is er aandacht voor het heksenproces uit 1605 van Mechteld ten Ham. In 2016 is de heilige familie aan de orde.

Shakespeare in Huis Bergh

Op 9 september 2012 werd voor de derde keer op de hoofdburcht van Huis Bergh een tragedie van Shakespeare opgevoerd door the American Drama Group Europe en TNT Theatre Britain. Dit keer was het Mac Beth. Deze theatergroep reist door heel Europa en heeft voorstellingen bij diverse kastelen vooral in de hoofdsteden.

Arnold van Heek over de jacht

Op 14 september 2012 was A.A.W. van Heek uitgenodigd om tijdens de ridderbijeenkomst te vertellen over de jacht. Het was een genoeglijk samenzijn in de troonzaal.

De heer A. van Heek had zich heel goed voorbereid en heeft meer dan een uur verteld over zijn eigen ervaringen met de jacht en over de bosbouwgeschiedenis van Huis Bergh. De bijeenkomst werd ook bijgewoond door de voorzitter van Huis Bergh. We mochten tijdens deze bijeenkomst een nieuwe ridder verwelkomen: Gerard Cornielje, woonachtig in Zwitserland en in 's-Heerenberg geboren is musicus en dichter en treedt op in de hele wereld.

Tussen Kunst en Kitsch en Schatgraven

Op maandag 10 september 2012 vond voor de derde keer in Huis Bergh de opnamen plaats van Tussen Kunst en Kitsch van de AVRO. Voor het eerst werd er een nieuw decor gebruikt. Het was prachtig weer en de expertise werd op de hoofdburcht gedaan. In de hal waren de opnamen. Er waren ca. 800 bezoekers. Zoals ook bij de vorige keren konden we de volgende dag de "kunstwerken" her en der uit de tuin verwijderen. Teleurgestelde bezoekers hebben

de werken achtergelaten. Van zowel Goderd en Louise van Heek zijn opnamen gemaakt. Na afloop was er een genoeglijk samenzijn in het Koetshuis.

Op zondag 16 september vond het programma Schatgraven van TV Gelderland plaats in de Habsburgerzaal. Er waren ca. 800 bezoekers.

Beide programma's werden ingeleid met een filmpje over Huis Bergh.

Logistieke manifestatie

Op 27 september was het kasteel het decor van een logistieke manifestatie georganiseerd door de Gemeenten Montferland en Emmerik. Doel was om de veelzijdigheid en ontwikkelingsmogelijkheden voor logistiek in beide regio's te presenteren. Veel ondernemers en afgevaardigden van Gemeenten gaven acte de présence.

Bijzondere overnachtingen in de toren

Zangeres en actrice Ellen ten Damme heeft overnacht in de toren en het kasteel bekeken. Ze had een optreden in Arnhem. Ook overnachtte er een journalist van de Capitooleisgids. Er wordt een gids samengesteld met als thema "in de voetsporen van de Oranjes". De geschiedenis van Huis Bergh m.b.t. de Oranjes wordt uiteraard meegenomen in de gids.

Wijngaard

Deze zomer was er iedere dinsdag een mogelijkheid voor bezoekers van Huis Bergh om vanaf het kasteel met de wijnboer mee te lopen naar de Wijngaard en daar uitleg te krijgen. Het waren telkens kleine groepjes van 15 personen. Leon Masselink, de wijnboer, was tevreden en we willen dit in 2013 voortzetten.

Torenovernachtingen

In 2012 hebben we 265 overnachtingen gehad tegen 232 overnachtingen in 2011.

In december werden de torens uitgeroepen tot een van de drie prijswinnaars van Special Hotels in de Benelux. De toekenning is gebaseerd op reacties van bezoekers.

In 2013 wordt ook de samenwerking met de Bank Giro Loterij gecontinueerd.

Huwelijken

Er zijn in 2012 25 echtparen in Huis Bergh in het huwelijk getreden. In 2011 waren dat er 36. Voor 2013 is er weer een terugloop te verwachten.

Ridders

Gerard Cornielje is toegetreden tot de Ridders van Huis Bergh. Hij is geboren in 's-Heerenberg. Als Baron von Saxen treedt hij al zo'n 35 jaar op in diverse landen. Hij combineert het spelen van de saxofoon met zang en poëzie. Hij woont momenteel in Genève, maar draagt zijn geboorteplaats nog altijd een warm hart toe. En dat wil hij laten blijken door Ridder van Huis Bergh te worden.

In mei 2011 kreeg Cornielje een literaire prijs: De Zilveren Brandnetel. Op 5 mei 2013 wordt een nieuw boek van hem gepresenteerd op het kasteel.

Herfstvakantie

De educatieve werkgroep heeft een programma "Heksendroom" gemaakt voor kinderen in de Herfstvakantie. Het programma werd in de kasteelkelder gehouden.

De voorstellingen werden door 630 (groot) ouders en kinderen bezocht.

20 oktober 2012 gratis museumdag Provincie Gelderland

Tijdens de gratis museumdag, georganiseerd door de Provincie Gelderland, hebben 500 personen het kasteel bezocht. Te bezichtigen waren de toren en de munt.

Tevens was in dat weekend een "landgoeddag", georganiseerd door de Federatie Particulier Grondbezit en de ANWB. Door een te late organisatie is dit weekend niet goed van grond gekomen. In 2013 gaat men weer een poging doen.

4 november 2012

Zondag 4 november was er in het kasteel een bijeenkomst van de Vrienden van de PHB met een rondleiding, concert en high tea. Huis Bergh mocht € 1500,- ontvangen voor de aanschaf van een vitrine voor de tentoonstelling Schoonheid op perkament.

15 november 2012

De ledenvergadering van het Gelders Particulier Grondbezit werd gehouden in het kasteel. De leden werden toegesproken door onze voorzitter.

Euregio energieproject People-Planet-Profit

De eerste bijeenkomst in het kader van de Euregio Klimaschutz 2020 werd op 30 november gehouden in Huis Bergh. Huis Bergh en de Burg Vischering in Lüdinghausen zijn beide uitgekozen om als pilot te dienen.

Het doel is om maatregelen te nemen om het energieverbruik terug te dringen, waarbij het uitgangspunt is dat het goed moet zijn voor "People-Planet-Profit". Aanwezig waren o.a. afgevaardigden van de Hogeschool Arnhem-Nijmegen, Fachhochschule Münster, Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, Plattelandshuis, Euregio. De volgende bijeenkomst is op 21 maart in Schloss Raesfeld.

Naar aanleiding van deze bijeenkomst zijn er in overleg met de HAN Arnhem twee groepen eerstejaars studenten naar Huis Bergh gekomen om de energievoorziening in kaart te brengen en adviezen te geven.

Slipjacht Soestdijkse Jachtvereniging

Op zaterdag 30 november 2012 werd de traditionele slipjacht gehouden. Zo'n 50 ruiters waren aanwezig. De start en de afsluiting waren op de voorburch van Huis Bergh. Diane Visser heeft de groep toegesproken. Het was wederom een prachtig en kleurrijk schouwspel.

Tentoonstelling "Schoonheid op perkament"

De handschriftencollectie is voor het grootste deel gefotografeerd. Subsidie aanvragen zijn de deur uitgegaan en voorbereidingen voor de inhoud werden getroffen.

Kerstmis

Het kasteel was ook deze keer fraai versierd.

Nieuwjaarsbijeenkomst 2012

Op donderdag 3 januari 2013 kwamen bestuursleden en medewerkers bij elkaar voor de jaarlijkse nieuwjaarsreceptie. Evenals verleden jaar waren ook weer Goderd en Louise van Heek aanwezig, die de feestdagen in het kasteel hadden doorgebracht.

Samenwerking met Enschede

Het Rijksmuseum Twenthe zou graag in 2015 een samenwerking met Huis aangaan voor een tentoonstelling. Een eerste gesprek heeft plaats gevonden in Enschede tussen directie Rijksmuseum en Diane Visser. Een tweede gesprek vond plaats op Huis Bergh. De bedoeling is dat in 2015 de familie Van Heek in Enschede centraal staat "als metafoor voor een veranderende samenleving": de ontwikkeling van een agrarische regio naar een geïndustrialiseerde samenleving. Huis Bergh en Rijksmuseum kunnen samen een compleet beeld geven van de middeleeuwse schatten die verzameld zijn door J.H. van Heek.

Monumentenontwikkeling

Huis Bergh heeft als eigenaar van 21 monumenten een aanvraag bij de minister ingediend om in aanmerking te komen voor de POM (Professionele Organisatie Monumenten). Het voordeel is dat je als eerste, na de monumenten die deel uitmaken van de werelderfgoedlijst, in aanmerking komt voor subsidies. Ook werkzaamheden aan woonhuizen komen in aanmerking voor subsidie.

Bij de Provincie is een aanvraag ingediend om in aanmerking te komen voor SmpG partner (Subsidieregeling meerjarenprogramma Gelderland). Om in aanmerking te komen voor subsidie voor museum, monumenten en groen moest je aangewezen zijn tot partner.

Donderdag 14 februari 2013

In 's-Heerenberg zijn er drie stichtingen die jaarlijks in totaal max. € 15.000,- bijdragen voor de tentoonstelling. Dit zijn: Berghs Belang, Stichting Stadskern en Stichting het Gasthuis. De besturen van deze drie stichtingen hebben we uitgenodigd voor een gezellige en informatieve avond. De ontvangst was in de hoekkamer. Henk van Os heeft verteld over de collectie. De drie besturen vonden het zeer boeiend en ook erg aardig om elkaar te ontmoeten. We hebben afgesproken dat we jaarlijks een avond organiseren.

30 maart 2013 Excursie medewerkers en partners

Op 30 maart gingen de medewerkers van Huis Bergh en hun partners naar Laren en Naarden. In Laren werd het Singermuseum bezocht waar de moderne kunstwerken van het echtpaar de Heus-Zomer te bekijken zijn. In Naarden werd het Nederlands Vestingmuseum bezocht. 's Avonds werd er gegeten in het Koetshuis.

Sterrebos

Eind januari zijn de laatste Laanbomen en boomvormers in het Sterrebos geplant, om deze nieuwe bomen een goede groeiplaats te geven zijn de overige bomen langs de paden flink ingenomen met een hoogwerker. In mei zal er nog een afwerking van de paden in het Sterrebos plaatsvinden.

Dit alles, buiten de werkzaamheden met de hoogwerker, in het kader van het NABU project 'Speuren naar Bosgeschiedenis'. De meeste kosten die voor dit project zijn gemaakt worden door de Euregio gesubsidieerd.

Ooievaarsnest

Half maart is het nieuwe ooievaarsnest in de gasthuisweide geplaatst.

Kastanjabomen

De kastanjabomen op de Hoofdburcht zijn, uit voorzorg en met oog op de veiligheid, aan de kasteelzijde gesnoeid. Dit alles in afwachting van het verloop van de kapvergunning

Opening tentoonstelling 18 april 2013: "Schoonheid op perkament"

Op donderdag 18 april 2013 werd de tentoonstelling over de handschriften van Huis Bergh geopend door Prof. Dr. Herman Pleij met een lezing over kleuren van de Middeleeuwen.

Aanleiding was het uitkomen van een catalogus van de handschriften- en incunabelencollecties van dr. J.H. van Heek door dr. Anne Korteweg. Aan deze catalogus, die in het Engels is verschenen met een oplage van 500 exemplaren, is jarenlange studie voorafgegaan en is vooral bestemd voor wetenschappers. Prima Vera Pers te Leiden verspreidt de boeken naar wetenschappelijke bibliotheken in en buiten Europa. Aan de kassa van Huis Bergh waren er op 1 september 53 stuks verkocht. Ook is er een publieksboekje verschenen van € 5,- per stuk, waarvan er ca. 200 zijn verkocht. Dit laatste boekje is een algemeen boekje met uitleg over ons handschriftenbezit. De reacties van bezoekers zijn fantastisch. Maar ook wetenschappers en studenten komen de tentoonstelling bekijken en zijn enthousiast. Dit is de laatste tentoonstelling met deze omvang en met Annemarie Vels Heijn als gastconservator. Vanaf 2014 gaan we kleine presentaties houden, zoals dat in 2002 vastgelegd is in de beleidsnotitie van de adviseur van Huis Bergh Henk van Os en door het bestuur is goedgekeurd.

Huis aan de 's Gravenwal

Per 1 april 2013 is de huur van dit pand beëindigd. Door onze adviseur G. Bouwhuis is een overzicht gemaakt van kosten voor het opknappen van dit pand. Het pand is zo slecht en de opknapkosten zo hoog dat het pand en de daarnaast liggende werkplaats in erfpacht aangeboden is aan Fons van Pul voor de tijd van 30 jaren. De onderhandelingen lopen nog.

100 jaar Koninklijke Burgers'Zoo

Dit jaar viert Burgers' Zoo zijn 100 jarig jubileum. J. Burgers begon 100 jaar geleden een fazanterie in 's-Heerenberg. De directie van het dierenpark wil dit feit graag vieren met Arnhem en 's-Heerenberg. De kunstenaar Florentijn Hofman werd gevraagd om een aansprekend kunstwerk te ontwerpen voor de Arnhemse binnenstad en voor 's-Heerenberg. Het "feestaardvarken" van de stad 's-Heerenberg heeft een tijdelijke plek gekregen bij de slotgracht.

Op 13 juni 2013 was er een bijeenkomst in het kasteel waarbij ook de familie Van Heek was uitgenodigd. Het “feestaardvarken” werd onthuld door de kinderen van Alex van Hooff en de kinderen van Fleur en Seger van Voorst tot Voorst. Het voltallige College was aanwezig.

Presentatie postzegels molens op 13 juni 2013

Op de molen Rijn en Lek in Wijk bij Duurstede vond de officiële presentatie plaats van de serie molenzegels. De tot de top honderd behorende Zeddammer molen maakt deel uit van de serie. Twee molenaars hebben de zegels in ontvangst genomen.

Horecacontract

Het contract met Heeren Dubbel is pro forma opgezegd. Het contract loopt af op 1 juni 2014. Op maandag 24 juni was Herman den Blijker samen met nog een paar adviseurs op Huis Bergh om de horecamogelijkheden te bekijken. Er werd op Montferland gegeten. Geadviseerd werd om als eerste stap studenten van de Hogere Hotelschool een onderzoek te laten doen naar de potentie van de horeca op Huis Bergh. Maar allereerst moeten we weten wat de samenwerking met Den Blijker c.s. Huis Bergh gaat kosten.

Belegering op 29 en 30 juni 2013

Wederom was er de belegering van het kasteel door de compagnie van Cranenburgh. 1800 Mensen bezochten Huis Bergh om dit mee te maken. Er was ook op 29 juni jl. een ridderbijeenkomst.

Toppenwandeling

De Montferlandse Toppen Wandelroute telt in totaal 34 km en met de knooppunten routes zelfs 42,5 km wandelmogelijkheid en is grensoverschrijdend. De hele route is voorzien van bebording en kan in twee richtingen gelopen worden. Het idee achter de route is om al wandelend de 18 ‘Toppen’ van Montferland aan te doen. Elke top heeft een naam en een verhaal.

Er staan bordjes en QR-codes op de route.

Archiefontwikkeling

De RUG (Rijksuniversiteit Groningen) heeft deskundigheid geleverd voor digitale woordherkenning in de teksten van de dode zeerollen. Nu zijn ze bezig met de Lage Landen. Enkele professoren en woordbeelddeskundigen hebben ons archief op 29 mei 2013 bekeken. De kopieboeken van de correspondentie van Graaf Oswald (eind 15^e eeuw), rekeningen uit de 16^e eeuw en het procesdossier van Mechteld ten Ham waren bruikbaar voor nader onderzoek. Aan de hand van de scans is het onderzoek nu gaande.

Bruiklenen terug van de Doornenburg

Twee portretten die door J.H.A. van Heek in bruikleen waren gegeven aan de Stichting tot behoud van den Doornenburg zijn teruggegeven aan Huis Bergh. Het is een portret van een “kersenmeisje”, ca. 1600, en een “jongensportret” ca. 1650. Van beide portretten is een conditierapportage gemaakt door Pauline Marchand. De portretten bevinden zich in een goede conditie en staan nu in depot. In een eerder stadium zijn vier handschriftfragmenten teruggekomen.

